

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/94/2014
Identifikačné číslo spisu:	1013201120
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1013201120.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členiek senátu JUDr. Věry Nevedelovej a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobcu: Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave, Limbová 12, Bratislava, IČO: 00 165 361, zastúpený: JUDr. Bronislava Pavelková PhD., advokátka so sídlom: Dobrovičova 6, 811 02 Bratislava proti žalovanému: Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Želova 2, 829 24 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia č.k.: ZS 102/00011/2012/R zo dňa 25.03.2013, na odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. júla 2014, č.k. 5S/155/2013-73 jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. júla 2014 č.k. 5S/155/2013-73 **p o t v r d z u j e**.

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 15. júla 2014 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia predsedníčky žalovaného č. ZS 102/00011/2012/R zo dňa 25.03.2013. Napadnutým rozhodnutím predsedníčka žalovaného zamietla rozklad žalobcu proti rozhodnutiu č. ZS 102/00011/2012 zo dňa 10.01.2013 o uložení pokuty 4 900 eur za porušenie ustanovenia § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“), ktoré bolo zistené ukončeným výkonom dohľadu na mieste nad správnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti pani X. H., ktoré vzniklo tým, že vyšetrenie pacientky s pozitívnou rodinnou onkologickou anamnézou a s diagnózou ulcerózna kolitída v gastroenterologickej ambulancii nebolo zrealizované objektívne, pretože neobsahovalo endoskopické vyšetrenie, ani iné pomocné zobrazovacie vyšetrenia a dávkovanie mesalazínu bolo znížené na 500mg raz denne, pričom predmetná dávka je nedostačujúca, keďže aj pri remisii uceložnej kolitídy zostáva dávkovanie mesalazínu 2 gramy denne a prvostupňové rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočka Bratislava č. ZS 102/00011/2012 zo dňa 10.01.2013 zmenila v časti vymedzenia účastníka, doplnením označenia „v Bratislave“ v názve žalobcu.

Prvostupňový súd sa vysporiadal so žalobnými námietkami argumentujúc, že otázka, či žalobca počas poskytovania zdravotnej starostlivosti pacientke vykonal všetky zdravotné výkony na zabezpečenie včasnej a účinnej liečby, je otázkou odborného charakteru, ktorá bola zodpovedaná v odbornom stanovisku zo dňa 07.05.2012 tak, že vyšetrenie pacientky dňa 15.04.2010 nebolo zrealizované objektívne. Súd zdôraznil, že ide o odborné právne otázky pri ktorých je úrad ako orgán dohľadu kompetentný vysloviť svoj odborný právny názor v rámci správnej úvahy. Správna úvaha žalovaného je zrozumiteľne vysvetlená. K námietke žalobcu ohľadne jeho označenia v prvostupňovom správnom rozhodnutí súd uviedol, že správny orgán uviedol dostatok údajov, t.j. sídlo žalobcu a jeho IČO, z ktorých je zrejme, komu bolo rozhodnutie určené. Ide o formálnu vadu rozhodnutia, ktorá nespôsobila nezákonnosť napadnutého rozhodnutia a nie je dôvodom na jeho zrušenie.

Proti tomuto rozhodnutiu sa v zákonnej lehote odvolal žalobca, uvádzajúc, že si je vedomý, že zo strany konajúceho lekára došlo k zanedbaniu povinnosti vo vzťahu k zdravotnému stavu pani H.. Poukazujúc na §250j ods. 5 O.s.p. navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie správneho orgánu tak, že pokutu vo výške 4 900 eur zníži na sumu 500 eur. Má za to, že tak judikatúra, ako aj právna teória pripúšťajú prelomenie koncentračnej zásady pri použití § 250j ods. 5 O.s.p. Žalobca sa odvoláva na ochotu urovnať spor s poškodenou pani H. mimosúdne a z dôvodu zmeny pôvodného postoja žiada o zníženie uloženej sankcie na sumu, ktorá tak nezaťaží žalobcov rozpočet a tento tak bude skôr schopný splniť svoje záväzky voči poškodenej. Dodáva, že pri preberaní majetku sa zistilo množstvo pohľadávok, ktoré sú už v exekučnom konaní a bude veľký problém situáciu ustáť. Na základe týchto argumentov žalobca navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. 102/00011/2012/R zo dňa 25.03.2013 vo výroku o uložení pokuty tak, že ukladá pokutu 500 eur podľa § 50 ods. 2 písm. a) a § 64 ods. 2 písm. b) zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zdravotných poisťovniach“) Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave so sídlom Limbová 12, 833 03 Bratislava, IČO: 001654 361 za porušenie ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti, ktoré bolo zistené ukončeným výkonom dohľadu na mieste nad správnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti pani X. H., ktoré vzniklo tým, že vyšetrenie pacientky s pozitívnou rodinnou onkologickou anamnézou a s diagnózou ulcerózna kolitída v gastroenterologickej ambulancii nebolo zrealizované objektívne, pretože neobsahovalo endoskopické vyšetrenie, ani iné pomocné zobrazovacie vyšetrenia a dávkovanie mesalazínu bolo znížené na 500mg raz denne.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný tak, že nepovažuje dôvody uvádzané v odvolaní za relevantné. Pokiaľ ide o tvrdenia žalobcu, že uznal nárok poškodenej a je ochotný pristúpiť na mimosúdne urovanie sporu, táto skutočnosť nie je dôležitá pre prejednávanú vec, keďže ide o odlišné súdne konania. V predmetnej veci sa konanie týkalo preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného a nijako nesúviselo s uplatňovaním nárokov p. H.; za irrelevantné žalovaný takisto považuje žalobcove tvrdenia ohľadne finančnej situácie žalobcu. Žalovaný zdôrazňuje, že žalobca v odvolaní nenamietal zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného, a to ani vo vzťahu k výške uloženej pokuty a zdôrazňuje, že žalobca doposiaľ výšku uloženej pokuty vo vzťahu k svojej finančnej situácii nenamietal. V rozklade proti prvostupňovému rozhodnutiu žalobca namietal neprimeranosť pokuty z odlišných dôvodov, s finančnou situáciou nesúvisiacich, pričom však ani v odvolaní nenamietal neprimeranosť, či až likvidačný charakter uloženej pokuty. Žalovaný ďalej poukazuje na skutočnosť, že v Slovenskej republike poskytuje zdravotnú starostlivosť viacero subjektov, ktoré sa nachádzajú vo finančnej strate. Zohľadnenie žalobcovho argumentu by mohlo viesť k vytvoreniu precedensu, v zmysle ktorého by každý poskytovateľ zdravotníckej starostlivosti bol v istom zmysle chránený pred zákonným postihom zo strany žalovaného iba z dôvodu nepriaznivej finančnej situácie. Zároveň žalovaný zdôrazňuje, že tvrdenia ohľadne finančnej situácie žalobcu nie sú podložené žiadnym dôkazom, ako aj skutočnosť, že moderačné oprávnenie súdu je dôvodné vtedy, ak ide o postih za správny delikt zrejme neprimeraný. Žalovaný má za to, že v predmetnej veci pokuta bola uložená v primeranej výške, vzhľadom na čo navrhuje odvolaciemu súdu rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť.

V priebehu odvolacieho konania doručil žalobca tunajšiemu súdu tiež dohodu o urovaní medzi Slovenskou zdravotníckou univerzitou v Bratislave a X. H., predmetom ktorej je urovanie všetkých

nárokov zodpovednosti za škodu spôsobenú na zdraví vadným výkonom zdravotnej starostlivosti prof. MUDr. A. v pracovnom pomere u žalobcu. Účastníci sa dohodli, že Slovenská zdravotnícka univerzita uhradí pani X. H. v plnom rozsahu požadovanú sumu náhrady 20 091 eur v zmysle splátkového kalendára podľa zmluvy.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s ustanovením § 492 ods. 2 SSP sa odvolací súd v konaní riadil ustanoveniami O.s.p.

Podľa § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

Podľa § 50 ods. 2 písm. a zákona č. 581/2004 o zdravotných poisťovniach, ak úrad pri výkone dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti zistí, že zdravotná starostlivosť nebola poskytnutá správne,⁴⁰⁾ alebo ak úrad zistí porušenie povinností ustanovených v § 46 ods. 1, podľa závažnosti zistených nedostatkov a ich následkov, môže uložiť poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti pokutu (§ 64 ods. 2).

Podľa § 64 ods. 2 písm. b zákona o zdravotných poisťovniach úrad môže uložiť poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti za podmienok ustanovených v § 50 ods. 2 pokutu až do výšky 9 958 eur, ak ide o právnickú osobu.

Podľa § 250j ods. 5 O.s.p. vo veciach uvedených v § 250i ods. 2 môže súd rozhodnúť rozsudkom o náhrade škody, o peňažnom plnení alebo o peňažnej sankcii, ak na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že o spore, o inej právnej veci alebo o uložení sankcie má byť rozhodnuté inak, ako rozhodol správny orgán. Rozsudok súdu nahrádza rozhodnutie správneho orgánu v takom rozsahu, v akom je rozsudkom súdu rozhodnutie správneho orgánu dotknuté. Tento rozsah musí byť uvedený vo výroku rozsudku, pričom súd dotknutý výrok zmení. Súd rozhodne o trovách konania vrátane trov, ktoré vznikli v konaní pred správnym orgánom.

Podľa § 250i ods. 2 O.s.p. ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúavaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy.

Podľa § 250h ods. 1 O.s.p. až do rozhodnutia súdu môže žalobca rozsah napadnutia správneho rozhodnutia obmedziť; rozšíriť ho môže len v lehote podľa § 250b.

Podľa § 250b ods. 1 O.s.p. žaloba sa musí podať do dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Zameškание lehoty nemožno odpustiť.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie rozhodnutia žalovaného o uložení pokuty za porušenie ustanovenia § 4 ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti a odvolací návrh žalobcu na rozhodnutie súdu o znížení sankcie v tzv. plnej jurisdikcii, teda postupom podľa ustanovenia § 250j ods. 5 v spojení s § 250i O.s.p.

Zakotvenie princípu plnej jurisdikcie do slovenského právneho poriadku je výnimkou z pravidla, že správne súdy nie sú súdmi skutkovými, nevykonávajú dokazovanie a nenahrádzajú rozhodovaciu činnosť správnych orgánov, ale na podklade správnym orgánom zisteného skutkového stavu preskúmavajú zákonnosť správnych rozhodnutí.

Bolo judikované, že pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie za správny delikt, je výška uloženej sankcie výsledkom správneho uváženia zo strany správneho orgánu a súd iba skúma, či toto uváženie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom (§ 245 ods. 2 OSP), či je v súlade s pravidlami logického myslenia, a či podklady pre taký úsudok boli zistené úplne a riadnymi procesnými postupmi. Preto, ak chce rozhodnutie správneho orgánu o výške sankcie zmeniť a nahradiť ho vlastným rozhodnutím, musí si pre toto svoje rozhodnutie obstarat' dostatok podkladov (zopakovaním dokazovania alebo vykonaním nového dokazovania) a musí v tomto smere svoje rozhodnutie aj náležitým spôsobom odôvodniť. (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/134/2008 zo dňa 18.02.2009)

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 2 Sž-o-KS 56/2006 moderačné oprávnenie súdu, t. j. možnosť upustiť od potrestania, alebo znížiť výšku uloženej sankcie je dôvodné vtedy, ak ide o postih za správny delikt zrejme neprimeraný. Využitie moderačného oprávnenia súdu v zmysle § 250j ods. 5 O.s.p. vo veciach uvedených v § 250i ods. 2 O.s.p. prichádza do úvahy vtedy, ak správny súd môže rozhodnúť o upustení od potrestania alebo znížení sankcie na základe skutkového stavu, ktorý zistili správne orgány, prípadne na základe dokazovania, ktoré vykonal súd. Nemôže ísť však o doplnenie dokazovania v zásadnom smere.

Je teda zrejmé, že zákonodarca zamýšľal moderačné oprávnenie správnych súdov ako výnimočný právny inštitút a správny súd pri jeho použití nesmie svojvoľne zasahovať do zákonnej správnej úvahy. Ukladanie sankcií má význam tak represívny, ako aj preventívny. Preventívny význam postihu nespočíva iba v účinkoch vo vzťahu k žalobcovi. Postih za iný správny delikt musí mať silu odradiť od nezákonného postupu aj iné právnické osoby, ktoré sú nositeľmi rovnakých zákonných povinností. Takýto účinok však môže vyvolať iba postih zodpovedajúci významu chráneného záujmu včas a vecne správne vyvedený. Ak ide o finančný postih, nemôže byť neprimerane mierny vo vzťahu k závažnosti protiprávneho konania a jeho následkom, nevyhnutne teda musí v sebe obsahovať aj represívnu zložku.

Moderačné oprávnenie súdu, t.j. možnosť upustiť od potrestania alebo znížiť výšku uloženej sankcie, je dôvodné vtedy, ak ide o postih za správny delikt zrejme neprimeraný. Je potom potrebné poukázať na skutočnosť, že žalobcu, ktorý navrhuje využitie moderačného práva súdu, zaťažuje bremeno tvrdenia, že sankcia, ktorú mu žalovaný uložil, je zrejme neprimeraná a zároveň povinnosť pravdivosť tohto tvrdenia preukázať.

Nie je možné stotožňovať tvrdenia o zlej finančnej situácii s neprimeranosťou postihu. Žalobca netvrdil, že by pokuta, uložená mu žalovaným v prejednávanej veci mala na neho neprimerané, či až likvidačné účinky, iba uvádzal, že takýto postup súdu uľahčí splnenie jeho záväzku voči poškodenej pani X. H.. Takáto skutočnosť však nie je dôvodom na využitie moderačného oprávnenia. Ide o dva rozdielne nároky, kedy žalobca neuviedol relevantný dôvod, prečo by si ich plnenia mali navzájom odporovať, resp. prečo by plnenie voči pani H. spôsobovalo neprimeranosť pokuty uloženej napadnutým rozhodnutím. Zatiaľ čo v jednom prípade ide o súkromnoprávny vzťah náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola poškodenej spôsobená, v prejednávanej veci bola pokuta uložená za porušenie povinnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Povinnosť zdravotníckeho zariadenia poskytovať zdravotnú starostlivosť správne je nezávislá na skutočnosti, či nesprávnym poskytnutím zdravotnej starostlivosti bola spôsobená ujma pacientovi, resp., či si uplatnil nárok na náhradu takejto ujmy. Žalovanému zákon

zveril právomoc vykonávať dohľad nad plnením tejto povinnosti a jej prípadné neplnenie sankcionovať.

V právnom štáte nie je prípustné, pokiaľ jedno konanie je príčinou vzniku viacerých záväzkov, predpokladať, že plnením jedného takto vzniknutého záväzku dôjde k zániku, či zníženiu povinnosti plniť ďalšie záväzky.

Naviac, podľa § 250i ods. 1 veta prvá O.s.p. je pri preskúmvaní zákonnosti rozhodnutia pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia. V tejto súvislosti odvolací súd zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané 25.03.2013, pričom k dohode o urovnaní došlo až 11.12.2014.

Nad rámec vyššie uvedeného odvolací súd poukazuje na zásadu koncentrácie, kedy v žalobe žalobca využitie plnej jurisdikcie nenavrhol, a preto nie je ani možné postupovať týmto spôsobom v odvolacom konaní.

Výšku pokuty žalovaný odôvodnil neposkytnutím riadnej starostlivosti v dôsledku nesprávnej liečby (komplexne špecifikovanej v druhostupňovom rozhodnutí správneho orgánu), ktorá u pacientky s pozitívnou rodinnou anamnézou bola dlhodobo poddávkováná, bez odborného sledovania v období od apríla 2010 do apríla 2011, s následným zistením adenokarcinómu s priamym šírením do okolia; z toho dôvodu uložil pokutu vo výške jednej polovice z horného zákonného limitu.

Podľa názoru odvolacieho súdu správne uváženie, pokiaľ ide o výšku uloženej sankcie, nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, je v súlade s pravidlami logického myslenia, pričom podklady pre taký úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom.

Vzhľadom na uvedené argumenty tunajší súd odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 15. júla 2014 č.k. 5S/155/2013-73 podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods.1 O.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo žalobca nebol v konaní úspešný a žalovanému žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.